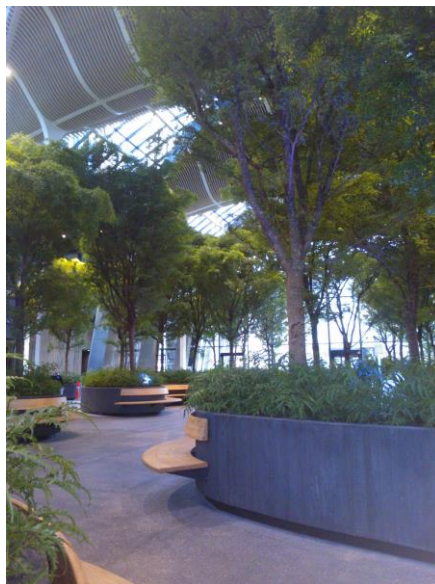


Alfarådet-tapaaminen ja workshop 9. – 10.11.2015

Alfarådet kokoontui vuoden 2015 toiseen työpajaan Kööpenhaminassa 9.- 10.11.2015. Marraskuinen Kööpenhamina kylpi talvisessa valossa vielä maanantaiaamuna. Kokoonnuimme uudessa osassa Kööpenhaminaa, lähellä lentokenttää Crowne Plaza –hotellin konferenssikeskuksessa.



Koska olin paikalla aamuvarhaisella, ehdin nauttia hetken sisäpuutarhasta, joka todella oli PUUtarha.

Työpäjäpäivän aiheena olivat tv-taidot lukutaito-opetuksessa. Läsna olivat Alfarådetin jäsenet (Peter Villads Vedel ja Lilly Christensen Tanskasta, Qarin Franker Ruotsista, Gudmundur B. Kristmundsson Islannista, Karolina Matras Färsaarilta, Sissel Vollan ja Beate Linnerud Norjasta) sekä alustajat, joten kovin laajalle yleisölle työpajaa ei tällä kertaa ollut suunnattu.

Ensimmäisen alustuksen piti Jeppe Bundsgaard Århusin yliopistosta. Hänen kotisivuiltaan löytyy paljon hyviä linkkejä tv-opetuksesta <http://www.jeppe.bundsgaard.net/top/index.php>. Sivuilta löytyy myös meille pidetty esitys. Bundsgaardin esityksestä jäi tärkeimpänä mieleen se, miten erilaista lukemisen taitoa tiedon hakeminen netistä vaatii. Hän puhui multimodaalisesta lukemisesta. Sivujen asettelussa noudatetaan monia konventioita, jotka tottuneet käyttäjät havaitsevat ja hyödyntävät sivuilla liikkueensa. Tottumattomat käyttäjät taas tarvitsevat ohjausta siihen, miten netissä liikutaan, mihin sivuilla sijoitetaan mitään toimintoja eli mistä informaatiota kannattaa etsiä. Erilaisia nettisivustoja täytyy myös oppia lukemaan kriittisesti alusta saakka. Nettisivujen lukemisen harjoittelussa toistuu sama kehä kuin muussakin lukemisessa: ensin orientoidutaan yhdessä, hahmotetaan kokonaiskuva, sitten vasta tutkitaan osia ja yksityiskohtia. Edetään aina yhdessä tekemisestä ryhmätyöhön ja vasta viimeisenä yksilötyöskentelyyn.

Keskustelimme myös hakukoneiden käytöstä, esimerkkeinä google ja duckduckgo, joka ei tallenna käyttäjien hakuja. Hakukoneita käytettäessä pitää hallita hakusanojen käyttö, hakutulosten fragmentaarinen, osittainen lukeminen, jotta löytää kiinnostavat sivustot. Hakutulosten läpikäyminen vaatii myös kriittisyyttä ja tekstilajien tuntemusta; onko sivusto mahdollisesti luotettava, onko se asiallinen vai humoristinen jne. Lukutaitokoulutuksen oppijoista osa on nettiselailuun jollain kielellä tottunutta väkeä, osa taas joutuu tutustumaan siihen vasta

koulutuksessa. Yhdessä tekeminen on tärkeää ja oman kielen tuki olisi hyvä asia näitä taitoja opiskeltaessa.

Kun puhutaan verkko-opiskelusta, voidaan puhua hyvin monenlaisesta oppimateriaalista. Verkko-oppimateriaalin avulla on tietysti helppoa saada aikaan automatisoitumiseen tarvittavaa toistoa. Osa oppimateriaaleista ohjaa passiiviseen lue ja vastaa –opiskeluun aktiivisen tekemisen sijaan. Jeppe Bundsgaard esitteli tanskalaisen selkolehden tehtäväsivustoja (http://ekstrabladet.dk/skole_forside/) toiminnallisen tvt:n opiskelukäytön esimerkkinä. Tällaisessa lähestymistavassa käyttäjä on aktiivinen, toimii yhdessä toisten kanssa ja käyttää tvt:tä jonkin tavoitteen tai projektin edistämiseen. Tällainen opiskelukokonaisuus vaatii huolellista suunnittelua ja oppijoiden taitojen tuntemista.



Elisabeth Bergander ja Tone Meltzer (Bærum Vo., Norja) esittelivät tvt:n käyttöä omassa oppilaitoksessaan. Heillä oli paljon hyviä linkkejä ja sovellusvinkkejä ipadien käyttöön lukutaito-opetuksessa. Heidän oppilaitoksessaan on tällä hetkellä käytössä useita mobiililaitteita, joita opiskelijat käyttävät eri aihepiirien opiskeluun. Opiskelijat käyttävät mm. Bitsboardilla heille tehtyjä sanastoharjoituksia, ottavat kuvia ja videoivat retkillä sekä tekevät opettajan antamalle pohjalle omia kirjoja BookCreatorilla. Tärkeintä myös tvt-opetuksessa tai opetuskäytössä olisi selvittää, mitä opiskelijat haluavat itse. Millaisia ongelmia he haluavat ratkaista? Opiskelijat olivat Norjassa innostuneet kovasti mm. Ikean sovelluksen ja hintavertailu-sovelluksen (<http://www.prisjakt.nu/>)

käytöstä.

Koneiden käytön tavoite heidän mielestään on oppia norjaa, ei vain oppia käyttämään koneita sinällään. Opiskelijoilla on pääsy monenlaisiin materiaaleihin netin kautta ja he hallitsevat useampia oppimismenetelmiä. Matka maailmaan kurssin ulkopuolella lyhenee ja tiedon lisääntyminen ilman lukutaitoa mahdollistuu netin kautta. Se antaa opiskelijoille vapautta ja itsenäisyyttä. Nettimateriaaleihin liittyy myös loputon toiston mahdollisuus.

Esimerkkinä luennoitsijoilla oli ruokateeman käsittely. Ensin sanastoa treenattiin erilaisilla tehtävillä, joissa käytettiin Bitsboard-sovellusta (<http://bitsboard.com/>), sen jälkeen harjoiteltiin opittujen sanojen kirjoittamista Skoleskrift 2 (<http://www.skolstil.se/fi/>) ja loppujen lopuksi tehtiin omaa sanakirjaa BookCreatorilla opettajan luoman pohjan päälle. Pohjalle oli äänitetty valmiiksi sanoja, joihin opiskelijat etsivät kuvat ja kirjoittivat sanat norjaksi ja äänittivät sekä oman versionsa norjan kielisestä sanasta että oman kielisen version. Tuotoksien jakamiseen digitaalisessa luokassa he käyttivät Showbie nimistä sovellusta (<http://www.showbie.com/>), jonka kautta myös opettaja voi jakaa materiaalia opiskelijoille. Näimme myös videon, jonka opettaja ja opiskelijat olivat tehneet yhdessä iMoviella. Video oli kuvattu talkoissa, joissa opiskelijat tekivät puutarhatöitä. Videolla käytettiin sekä still-kuvia että videon pätkiä. Ohjelma on helppo oppia ja sen avulla saadaan aikaan näyttäviä tuotoksia.

Helena Mehrstedt Ruotsista jatkoi esittelemällä omassa työssään käyttämiään välineitä ja sovelluksia. Linkkilista ei tietenkään kerro vielä, mitä kaikkea sovelluksilla voi tehdä, mutta vierailu Södertäljen Bas-linjan blogissa voi selvittää, mitä opiskelijoiden kanssa tehdään

(<https://bas2sodertalje.wordpress.com/>). Helenalla on lisäksi hyvä Pinterest-sivu (<https://se.pinterest.com/Bastips/>), jolla hän jakaa vinkkejä perustaitoja opiskelevien oppijoiden opetukseen.

Kööpenhamina pukeutui jouluun maanantain ja tiistain välisenä yönä. Jos etsit hyvää illallipaikkaa Kööpenhaminassa, kokeile <http://cofoco.dk/en/restaurants/les-trois-cochons/>. Ruoka oli hyvää ja tunnelma kohdallaan. Eihän muuta voi odottaakaan, kun paikalla on lukutaidon opettamiseen intohimoisesti suhtautuvia ihmisiä.



Alfarådet kokoontuu näillä näkymin ensi vuonna myös Suomessa. Me suomalaiset saamme oman workshopin elokuussa 2016, jos suunnitelmat toteutuvat. Kaikki harjoittelemaan toista kotimaista!

Alfarådetin verkkosivuilta löytyy materiaalia myös vanhoista kokoontumisista <http://nvl.org/alfaradet>.

Sanna Markkanen
sanna.markkanen@axxell.fi